

DOHÁNYÁRUSOK KÖZLÖNYE

A magyarországi nagy- és kistőzsdetulajdonosok szakközlönye és értesítője.

A MAGYAR DOHÁNY-NAGYÁRUSOK ORSZÁGOS SZÖVETSÉGÉNEK HIVATALOS LAPJA.

Megjelenik minden hó 1-én és 15-én.

Előfizetési ár fél évre 5 kor.

Kiadótulajdonos és felelős szerkesztő:

HATSEK ADOLF.

Szerkesztő:

Dr. KADELBURG IGNÁTZ.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Budapest, VI., Eötvös-utca 5.

— — — — —
hová az előfizetési összegek,
— — — — — valamint a kéziratok küldendők. — —

TARTALOM: Uj idők. Az üzem kettéosztása. Magyar Dohányárusok Országos Szövetsége. Vegyes hírek.

Uj idők.

Irta: dr. Kadelburg Ignác.

E hasábok a dohányárusok különös érdekeinek szentelvek; helyet kell azonban adniok azon egyetemes eszméknek, melyek e nemzetet irányítják.

Elfogulatlanul — sine ira et studio — kívánjuk bírálni azon gazdaság-politikai elveket, melyek napirenden voltak eddig is melyek azonban gyakorlattiakká csak mostanában lettek. Tán senkisésem tudja még ma, mi és mennyi fog ez eszmék közül megvalósulni, de azt tudjuk mindannyian, hogy ezek ma már nemcsak ideálok, hanem legalább is reform-„jelöltek“.

Nem lehet feladatunk e helyen tisztán közjogi kérdésekkel foglalkozni, az azonban kötelességünk, hogy a gazdaságiakat megvitassuk.

A vámterület kérdése áll itt előtérben. Esztendőnkön, bátran mondhatjuk: évtizedeken át felvonultak előttünk a vámközösség és az önálló vámterület érvei. A nemzet többsége eddig a vámközösség fenn tartását kívánta. Tudjuk azonban, hogy a nemzet legutóbb megkérdeztetvén, inkább a különválás, mint a mai állapot fenntartása mellet nyilatkozott. Ez akaratnyilvánulás létrehozásában nagy része van a kereskedelemnek, mely — és ezt úgy látszik nem vették eléggé figyelembe — különösen a vidéken ma már teljes egyértelműséggel kívánja az önálló vámterület létesítését.

Ha már most a kereskedő fogalma alá tartozó különböző foglalkozási ágak közül a

dohányárusét nézzük, úgy tulajdonkép azt kellene mondanunk, hogy a dohányárusnak teljesen mindegy, vajon vámközösség, vagy gazdasági különválás lesz-e? A dohányegyedárúság a dohánykereskedőből »árus“-t csinált, a mivel azt akarta dokumentálni, hogy ő — nem egészen kereskedő; „majdnem“ kereskedő! És ebben igaza van, mert hisz minékünk is az a véleményünk, hogy a dohányárus nem kereskedő, mert nem bír a kereskedő szabadságával, hanem egy jogoktól megfosztott dohányelárusítással foglalkozó élőlény. Más definíciót nem tudunk. Nincs is. És itt nincs különbség nagy- és kisárus közt. A bajban mindketten találkoznak.

A gazdasági berendezés iránti közönbőség azonban csak addig terjed, míg dohányárusról, mint dohányárusról beszélünk. Jól tudjuk azonban, hogy a dohányárusok nagy része, ha meg akar élni, kénytelen a dohánynagyárudát más üzlettel összekötni. Igaz, hogy az árlejtéseknél gyakran ott fityeg — ad maiorem dei gloriam — a klauzula: „más üzlettel összekötve nem lehet“ — no de ez nem szabály, mert hisz a XIII. ügyosztályban bizonyára jól tudják, hogy dohányárudából egyedül ritkán lehet megélni és ha lehet, akkor is csak vegetálni... Nos, ha a dohányárust úgy nézzük, mint a ki a legtöbb esetben árudáját más üzlettel kénytelen összekötni, akkor a dohányárus ép úgy ítélendő meg, mint bármely hasonfajú áruaktárral bíró kereskedő és mint ilyen bizonyára szintén üdvösnek ösmeri magára az önálló vámterület és kívánja létesítését.

Ha pedig a dohányárust, mint dohányárust nézzük és az önálló gazdasági berendezés általános hatását vizsgáljuk, úgy nem tagadhatjuk, hogy él bennünk a remény, hogy akkor, amikor a nemzet lekötött és lenyűgözött erői felszabadulnak, felébred majd az az igaz érzés is, mely azt diktálja, hogy mindenki a maga tevékenységének megérdemelt gyümölcsét igazán élvezze. És ha majd a munka, az érdem igazán meg fog becsültetni, akkor a dohányárus, az állam ez igazán hasznos és szükséges munkása okvetlen eléri mai tarthatatlan helyzete javítását.

És mikor erről szólunk, el nem mulasztjuk egy oly jelenség említését, mely nemzeti szempontból fontos és melyre eddig figyelmet nem fordítottak. A dohányárus üzletén a címtáblán helyet foglal a magyar címer, benn az üzletben pedig a magyar állam munkása dolgozik, a Kárpátoktól az Adriáig hirdetvén a magyar állam nagyságát. Sok oly nemzeti síki vidék van, hol se tanító, se pap, se hivatalnok a nemzeti eszmét nem képviseli. Szegények vagyunk tanítóknak és különben is hathatósabb szószólója a nemzeti eszmének a kereskedőnél nincsen. Tessék a magyar nemzet harcosai sorába hivatalosan is bevenni a dohányárusokat, mert hiszen tényleg már rég azok. És tessék nemzeti missziókkal őket is hivatalosan megbízni. Nem a szomorú helyzetével a dohányárusnak foglalkozunk itt; nem akarjuk az államot régi mulasztására figyelmeztetni és nem akarjuk az állam tartozását a most felhozott nemzeti szempont hozzáadásával tetézni. De a mikor új eszmékről szólunk és reméljük a nemzetnek gazdaságilag és politikailag fokozott mértékben való előrehaladását, kötelességünk volt minderre rámutatni.

Vessünk végül egy pillantást a dohányegyedáruságra mint nagy egészre és nézzük azt a hatást, mit a gazdasági különválás itt gyakorolna. Mi nekünk az a szilárd meggyőződésünk, hogy az a teremtő és éltető erő, mely a magyar nemzetben gyökeredzik, többet, szilárdabbat és maradandóbbat alkothatna e téren is, ha felszabadúlna a ma réa nehezedeő nyűgtől, ha meg-

szűnnék az osztrák gyámkodás egyrészt és vele megszűnnék másrészt az alkalmazkodás dicstelen és káros kora. Megszabadulva a rossz szomszédától a magyar dohányjövédéknek egy szebb kora következne!

A prosperáláshoz azonban a szervezet fennállása nem elég. Emberekre, egész emberekre van szükség, kik eszmét teremteni, plántálni és ápolni tudnak.

A mi dohányegyedáruságunk fejlődése biztosítva van, ha annak úgyszólván megteremtője tovább vezeti dicsőségről dicsőségre. Graenzenstein Béla államtitkár teremtő, szervező erejét, farradhatatlan munkásságát, széles látkörét, nagy tudását, vasszorgalmát a magyar dohányjövédék nem nélkülözheti. Az állam, az egyedáruság eminens érdeke, hogy e kipróbált, kitűnő erő megtartassék. Annak egyik oka, hogy az e hasábon képviselt elvek szempontjából bizalommal nézünk a jövőbe az, hogy mi azt reméljük, hogy Graenzenstein Béla ő kegyelmességében még soká tisztelhetjük a magyar dohányjövédék legfőbb vezetőjét.

Az üzem kettéosztása.

Ne vegyék nekünk rossz néven, ha évek után ismét egy oly ügyben emelünk szót, mely tulajdonképp önmaga kiált orvoslásért.

A dohányegyedáruság üzemének kettéosztása ügyében már ezelőtt 6 esztendővel tanácskoztak a pénzügyi miniszteriumban. Jól tudjuk, hogy akkor a tárgyalások természet-szerűleg oly irányt vettek és a határozat oda-konkludált, hogy a kettéosztás megszüntetéséhez csak az apportálás hiányzott. Hogy ezen, mondjuk: enquete, határozatai tetet miért nem öltöttek, sötét titok maradt és csodálkozva kell kérdeznünk, hová lettek e határozatok, holott kivitelökre ma ép oly szükség van, mint akkoriban.

Mi, kiknek alkalmunk van a dohányegyedáruság mechanizmusának alapos megismerésére és akik, szilárd meggyőződésünk ez, ezt a nagy gépezetet alaposan ösmerjük, arra a meggyőződésre jöttünk, hogy a nehéz mozgása a dohányegyedárusági mechanizmusnak káros következménye a dualizmusnak, annak a kettéosztásnak, mely a dohány-

jövedék mellé, fölé és alá egy külön üzemvezetőséget kreált. És ugyan mit művel ez az üzemvezetőség? Tán ui, gazdag hozatú bevételi forrásokat támasz? Tán olcsóbb nyersanyag beszerzésére irányítja tevékenységét? Tán az elárúsításra vigyáz, felügyel? Avagy tán szervezi az elárúsítást? Tán újításokon töri fejét és propanál ilyeneket?

Semmit sem csinál ez az ügyosztály, ez a nézetünk, mert a felhozott kérdések valamennyiére kathegorikus nem-mel kell felelni.

Es ha néha-néha egy-egy nagytrafikos nem hagyná el e földi tereket, átvándorolván a másvilágra, ha nem lennének és születnének állhatatos stréber trafik hajhászok és jámbor pályázók, akik felappellálnak a tizenhármassokhoz (már a XIII. ügyosztályhoz), akkor a trafikügyosztály — mert bizony csak ez a XIII. ügyosztály és semmi más — becsukhatná a boltot. Mindehhez hozzájárul az, hogy az összes adminisztratív ügyei ez ügyosztálynak tulajdonkép a dohányjöv. kir. Igazgatóság hatáskörébe tartoznak, mert onnan tétetnek hivatalból ideát. A dolog fene mód hasonlít ahhoz, mintha itt felügyeleti jogról, vagy efféléről lehetne szó, pediglen nem lehet erről beszélni, hisz egy rangú hivatalnokok nem bírálhatják egymás határozatait felül.

A fura dualismus hozza magával azt, hogy míg a dohányjövedéki kir. Igazgatóság kebelében hangyaszorgalommal dolgoznak, addig a XIII-ban az unalom ütött tanyát. És ugyan mit is csinálhatnának itt a magasabb rangú hivatalnokok? Az ideutalt ügyek részben nem ide, hanem a dohányjöv. Igazgatósághoz valék, részben felebezésiek, melyek elintézése a dohányjövedéki Igazgatóságnál szakavatottabb kezekben lenne.

A dualismus szerencsétlensége magának a dohányjövedéknek.

Egységesség erősebbé tenné a dohányegyedáruságot, mert eltekintve attól, hogy egy jó masiniszta többet ér két olyannál, hol az egyik csak fél munkát végezhet, a másik pedig a másik felét — rosszul — az egységesség jelentékeny megtakarításokat hozna direkte, megszüntetve egy felesleges ügyosztályt.

Az az unalmas, idegessé tevő nehézség, mely ma az e resszortba tartozó ügyeknél uralkodik, helyet csinálna friss, üde munkának!

Az az Odyssea, mely ma egy-egy fontosabb kérvény osztályrésze, már sok-sok kárt hozott nemcsak érdekelt faktoroknak, de magának az egyedáruságnak is. Illetékes helyen is jól tudják, érzik a kettéosztás káros voltát,

de a konservativismus, a fennállóhoz való ragaszkodás erősebb, semhogy elhatároznák magukat az áldásos újításhoz.

Tény az, hogy az állam magángazdasági intézményei természetüknél fogva nem versenyezhetnek magánemberek vállalataival gyorsaságban, rövidségben, de az im említett kettéosztás a dolog természetében rejlő lassúságot, nehézkességet egyenesen türethetlenné teszi.

Meggyőződésünk, hogy a kettéosztás meg fog szünni, megszüntetik a kényszerítő körülmények és ha nem fog megszünni a jelenben, hát megszünteti majd a nem távol jövő.

De minek várni, késlekedni. Ha ma megduplázhathatja az állam legvirágzóbb magánvállalatának százmillió bévételt, miért kell ezzel várni ad infinitum?

Tessék szétnézni. A távol országokba tekinteni, melyekben még nincs dohányegyedáruság és melyekben a magánipar óriás virágzásnak örvend, egész vidékeknek adva kenyeret.

A dohányegyedárusággal már bíró államok nem szolgálhatnak például, mert ezek dohányegyedáruságai egy közös betegségben szenvednek, melynek hivatalos ügykezelés szülte: copf a neve.

A Magyar Dohánynagyárusok Országos Szövetsége.

Hivatalos rész.

A Szövetség új tagjai: Ujabban a következő dohánynagyárusok jelentkeztek felvételre: *Jeszzenszky János Szirák (ajánlja Both Béla, Salgó-Tarján), Theodorovics Vazul, Temes Kubin (ajánlja Gábor Lajos, Versecz), Weisz Leopold, Mező-Kászony (ajánlja Schwartz Hermann Beregszász), Haller Lajos Fehértemplom (ajánlja Gábor Lajos, Versecz), Havas Géza Székesfehérvár (ajánlja a titkár), Weiszburg Jakab, Dicső-Szt.-Márton (ajánlja Vándory Ferencz).*

Uj tagok felvétele: A legutóbbi igazgatósági ülésen a következő dohánynagyáruak *vétettek fel* a Szövetség tagjai sorába: *Barna Lajos (Pankota), Frankl Jakab (Resicza), Friedmann Ármin (Simontornya), Goldberger J. Mór és fia (Szegzárd), öz. Halle Mórné (Karánsébes), öz. Hirschl Mórné (Facset), Hoffmann Henrik (N.-Bogsán), Strelinger Márk (Nagybecskerek).*

Jegyzőkönyvi köszönet. A legutóbbi igazgatósági ülés a következő kartársaknak szavazott *jegyzőkönyvi köszönetet* a Szövetség érdekében kifejtett kitünő működésükért: *Both Béla (Salgó-Tarján), Fürst Lipót (Pécs), Gábor Lajos (Versecz), Klein Alfréd (Lugos), Lészai Sándor (Arad), Roth Herman (Putnok), Schwartz Hermann (Beregszász), Vándory Ferencz (Segesvár).*

Haláleset. Őszinte részvétellel hozzuk a magyar dohánynagyárusok országos Szövetsége tagjainak tudomására, hogy Igazgatóságunk buzgó és kiváló tagja, a magyar dohányári kar egyik legszimpatikusabbja, *Szántó Gusztáv* kolozsvári dohánynagyárus, meghalt. Rövid, kétnapi szenvedés után halt meg, vérmérgezés következtében, az életerő, javakora beli férfi. A magyar dohánynagyárusok országos Szövetsége hálás emlékezetben tartandja emlékét! A Szövetség nevében a titkár az elhunyt családjához részvétiratot intézett, a legközelebbi igazgatósági ülés pedig jegyzőkönyvben fogja emlékét megörökíteni. A temetésen az idő rövidsége miatt, sajnálatunkra, nem képviselhettük magunkat.

Vegyes hírek.

Az egyiptomi szivarkák. A hazai szivarkák minőségének lassú, de biztos javulása okozza, úgy látszik az egyiptomiak behozatalának csökkenését. 1902-ben Magyarország-Ausztriába 31.476 egyiptomi szivarkát hoztak be, 1903-ban pedig már csak 26,875 drabbot. E számok mutatják, hogy a hazai szivarkák fokozatos javítása az egyiptomiakat egészen kiszoríthatná. Csekély számú híveiket is a szivarkákban foglalt narkotikus anyagok vonzzák. Hogy ez egészségtelen, az megdönthetetlen tény. Tüzetes vizsgálat után a dohányjövődék felvilágosíthatná erről a közönséget egyrészt, másrészt még jobbakká tehetné a hazai gyártmányokat. És ekkor az egyiptomi szivarkák a múltéi lennének.

A pénznemek a trafikokban. Ez a rossz beosztás is szaporítja az árusok nagy munkáját. A váltás már a trafikban valami természetes. A 20 filléres nickelpénz felesleges; azzá tette a 10 filléres ép úgy a régi forintot a korona tette feleslegessé. Az 50 koronást is feleslegessé teszi a 20 koronás. Mindennapi, hogy a trafikos krajczárokból összeszed száz koronát, aztán az egészet megint visszaváltja és így megy ez ad infinitum. Nos, e rossz beosztás, maga kiált orvoslásért?

Pató Pál uramék. Természetes, hogy dohánynagyárusok azok, akik ráérnek még. És természetes, hogy ezek azok, akiknek a Szövetség «bliktri» és akik azt hiszik, ha arra a 12 korona tagsági díjra ráülnek és visszatartják, — megspórolnak valamit. Nem, jó urak, nem spórolnak maguk ezzel sem. És ha akarják tudni, hát azok spórolnak, akik tagjai a Szövetségnek és lefizetik az évi 12 koronát. Sőt tovább megyek, maguk, akik azt hiszik, hogy spórolnak, maguk hazardiroznak; igen, hazardiroznak saját érdekeikkel és el is fogják veszíteni a játszmát! Azért íródtak e sorok, mert megint bejelentettek nekünk egy dohánynagyárust, aki kijelenté, hogy «ha a Szövetségnek lesznek előnyei, azokat én élvezni fogom, akár vagyok tag, akár nem.» Kedvünk lenne idézni ennek az urnak becses nevét, de nem tesszük, mert nem akarunk szegény fejére szegyet hozni. Nem is foglalkozunk ezzel a passzal — de a dologgal foglalkoznunk kell, mert úgy látszik az ipse nem áll egyedül, hanem típus. Nos hát jól jegyezzék meg maguknak a spekulánsok, a kartársaikon elősködők, az indolens dohánynagyárusok, hogy egész erőnkkel, minden képességünkkel rajta leszünk, hogy — elspekulálják magukat. Aztán majd sirnak-rinak, jajgatnak és hamuba temedendik orcáikat, hajaikat tépdese és — be akarnak majd lépni a Szövetségbe. De későn lesz. Az ajtók be lesznek zárva. Sapienti sat.

Dr. K. I.

HIRDETMÉNY.

Ezennel közhírré tétetik, hogy a Magyar Királyi Szabadalmazott Osztályorsjáték (XV-ik sorsjáték) 6. osztályának húzásai folyó évi március hó 28-tól április hó 25-ig tartatnak meg, még pedig a következő napokon:

Márczius 28., 29., 30., 31.

Április 3., 4., 6., 7., 8., 10., 12., 13., 14., 15., 17., 18., 20., 25.

A húzások mindig délelőtt 9 órakor kezdődnek, és a magyar királyi ellenőrző hatóság és királyi közjegyző jelenlétében nyilvánosan történnek a Magyar Királyi Szabadalmazott Osztályorsjáték húzásai termében (IV., Eskü-tér, bejárat a Duna-utcáról). A sorsjegyeknek a 6. osztályra való megújítása a játékterv szerint, minden igény különbeni elvesztésének terhe alatt, 1905. évi március hó 21-ig eszközlendő.

Budapest, 1905. évi március hó 9-én.

Magy. Kir. Szab. Osztályorsjáték Igazgatósága:
Gróf TELEKY. HAZAY.

„BOURBON“

szivarkahüvelyk, az egyedüli hüvelyk, amely dohánynagyárusok és különlegességi raktárok részére ajánlható. A hüvelyküzletben divatos verseny sajnos következménye, hogy a dohánynagyárusok és különlegességi raktárak tulajdonosai már nem foglalkozhatnak haszonnal a hüvelyk elárúsításával. Ezen visszás állapotra segitendő ily feltételek mellett, hozza forgalomba az **Elster és Topf** cég a „Bourbon“ szivarkahüvelyket, a melyek az imeális versenyt kizárják. A „Bourbon“ hüvelyket kitünő sikerrel vezette be már is több dohánynagyárusító u. m. **Hirsch Jakab budapesti**, továbbá az **aradi, miskolci, brassói, segesvári, kassai, kolozsvári, szabadkai, prágai, brünni, olműci, linzi, innsbrucki stb. különlegességi árudák.** Elster és Topf lemergi cég kívánatra szívesen szolgál mintákkal és irlapokkal, melyekből a dohánynagy- és különlegességi árudák részére biztosított előnyök megtudhatók.

„DOHÁNYÁRUSOK KÖZLÖNYE“

(ORGAN DER TABAK GROSS- UND KLEINVERSCHLEISSER UNGARNS.)

INHALT: Die Zweitheilung des Betriebes. Vermischte Nachrichten.

Die Zweitheilung des Betriebes.

Man verüble es uns nicht, wenn wir nach Jahren abermals einer Sache das Wort reden, die eigentlich ganz von selber spricht.

Die Zweitheilung des Betriebes des Tabak Monopoles bildete bereits vor 6 Jahren den Gegenstand der Berathungen im Schosse des Finanz-Ministeriums. Wir wissen es recht gut, dass damals der Antrag, dass die Zweitheilung des Betriebes des Tabak-Monopols aufhöre zur Annahme bereits vorgelegen hatte. Warum jedoch die Sache nicht ausgeführt wurde bleibt ein Geheimniss. Es blieb Alles beim Alten, trotzdem die Motive, welche damals für den Antrag vorlagen, dieselben geblieben sind.

Wir, die wir Gelegenheit haben den Mechanismus des gesammten Tabak-Monopols zu beobachten, wir finden, sowie wir es vor Jahren gefunden, dass das schwerfällige Funktioniren der Betriebs-Maschine lediglich ihren Grund darin findet, dass es neben der k. u. Tabak-Regie, auch eine Betriebs Leitung gibt. Und, was thut, was schafft sie diese Betriebs Leitung? Sucht sie neue erträgnisreiche Absatzquellen zu erschliessen? Hält sie Umschau in der Welt um wohlfeile Rohwaare? Überwacht sie den Dienst des Verschleisswesens? Organisirt sie den Verschleiss? Bringt sie Neuerungen in Vorschlag?

Nichts von alldem! Gäbe es nicht hie und da einen Grosstrafikanten, welcher das Zeitliche segnet, oder gäbe es nicht hartnäckige Einreicher um Tabaktrafiken, welche ihre Apellationen hierhersenden, dann wüsten wir eigentlich nicht, was die Section für Tabakverschleisswesen (denn nur eine solche ist sie) eigentlich für Aufgaben hat. Dazu all diejenigen administrativen Agenden welche diese Section für den Verschleiss zu erledigen hat, streng zu dem Wirkungskreise der Central

Direction der k. u. Tabak-Regie gehören, aus dem einfachen natürlichen Grunde, weil sie entweder von dort ausgehen oder als Vorlage von ihr, dorthien gelangen. Das sieht nun so aus, als ob sie eine Art Oberaufsicht auf die k. u. Tabak-Regie üben würde, wass jedoch nicht der Fall ist, übrigens aber auch gar nicht sein kann, da Beamte gleichen Ranges, einander nicht controlliren können noch dürfen.

Geht es bei der Direction des k. u. Tabak Regie, wie in einem Bienenkorbe zu wo emsig gearbeitet wird, so ist die natürliche Folge dieser Zweitheilung diese, dass auf der anderen Seite die Langweile ihren steten Sitz hat. Was sollen auch dort, namentlich die höheren Beamten machen. Auf der einen Seite wäre ihre Arbeitskraft vielleicht auszunützen, wenn wir auch gestehen müssen, dass die Agenden dieser Section recht gut von der Tabak-Regie bewerkstelligt werden könnten, auf der anderen Seite sind sie aus dem Grunde entbehrlich, weil die dort zu erledigenden Arbeiten, wie gesagt, theils in das Ressort der Tabak-Regie, theils zu den betreffenden Unterämtern gehören, wobei höchstens in Ausnahmefällen eine Revision nothwendig erscheint, anlässlich einer solchen aber, die Tabak-Regie vielleicht noch sachkundiger zu entscheiden vermag.

Die Zweitheilung im Betriebe des Tabak Monopoles ist ein Unglück für das Tabak Monopol selbst. Als Centralstelle für das gesammte Tabak-Regiewesen müsste der geschäftliche Gang mit der Fabrikation Hand in Hand gehen, wobei nebst den riesigen Ersparnissen an Kosten, Alles besser, rascher und pünktlicher erledigt werden könnte, wie dass dormalen der Fall ist. Die complicirte, äusserst schleppende Art mit welcher selbst der geringfügigste Gegenstand heute behandelt

wird, lässt darauf schliessen, wie sehr erst jene Angelegenheiten leiden müssen, denen ein grosses Interesse oder eine höhere Wichtigkeit innewohnt. Und nicht selten haben wir es gesehen wie sehr die Interessen des Staatschatzes darunter leiden, wenn bei wichtigen Anlässen die Erledigung eines Gesuches, her und hin zu wandern gezwungen war.

In den Kreisen des hiefür maasgebenden Finanz-Ministeriums kennt man diese Nachteile genügend und wenn man sich gleichwohl nicht entschliessen kann eine Änderung hiezu eintreten zu lassen, so ist lediglich der konservative Standpunkt hiefür massgebend, der ängstlich jede Neuerung vermeidet. Man ist leider der Ansicht, dass auch bei dem Betriebe des Tabak-Monopols der bürokratische Gang nicht vermieden werden kann, was sehr unrichtig ist. Wenn wir auch zugeben, dass es einer staatlichen Industrie ungleich schwerer fällt so flink und rasch Alles auszuführen, als einer Privaten Industrie, kann gleichwohl nicht gelengnet werden, dass derartige Verschleppungen, wie sie durch die geschilderten Umstände hervorgerufen werden, nicht nothwendig sind.

Wir sind überzeugt davon, dass die Umstände endlich dazu Zwingen werden, eine Änderung in dem von uns ausgeführtem Sinne, eintreten zu lassen. Wird es nicht in naher Zeit, so wird es in Zukunft geschehen. Aberwozu so lange warten? Warum soll und muss denn, der brillianteste Industriezweig den der Staat für sich als Ausnützungszweck erkoren sich mit Hundert Millionen Kronen genügend rentiren, wenn er spielend die doppelte Summe erzielen kann? Man halte doch Umschau nach Staaten, wo das Tabak-Monopol noch nicht existirt und wo diese Industrie, blüht und gedeiht und die Bevölkerung mancher Orte reich macht. Die Ergebnisse der staatlichen Monopole fast aller Länder können nicht als Muster dienen, denn fast alle kranken an dem bürokratischen Zopf, welcher daran Schuld trägt, dass aus jeder geschäftlichen Manipulation eine Amtshandlung entsteht, die das Wesen der Sache unendlich schadet.

Vermischte Nachrichten.

Fremde Tabakfabrikate. Dieser Tage erschien ein, unter dem Titel «Raucher Zeitung,» gedruckter Preiscourant für Havanna Zigarren und ägyptischer Zigaretten, dessen offener Zweck es ist, das Publikum zu veranlassen, die darin empholenen Tabak-Produkte anzukaufen.

Obleich es nun gestattet ist, dass sich Privatpartheien Zigarren oder Zigaretten aus dem Anlande kommen lassen können, ist es unseres Wissens nach verboten, dass sich Privatleute mit dem Vertriebe dieser Tabak Produkte beschäftigen. Diese Druckschrift jedoch übernimmt nicht nur die Aufträge von den consumirenden Publikum, sie macht auch natürlich geschäftliche Propaganda für die von ihr vertretenen Fabrikanten, wie sie auch anderseits die Verzollung, Spedition u. s. w. der Fabrikate übernimmt, um jenen Passus der Vorschrift zu umgehen, welcher den Import der Zigarren und Zigaretten, nur an die Besteller, nämlich den Privaten gestattet. Diese Bequemlichkeit welche dem Käufer geboten wird, bedeutet eigentlich nichts anderes, als dass die Tabak-Produkte «ab hier» geliefert werden, was nicht erlaubt ist.

Sehr sonderbar, wie auch sehr unkulant von Seite jener Fabrikanten, welche mit unserer Tabak Regie in Verbindung stehen, finden wir es, wenn dieselben hier in Ungarn auf solche Weise der k. u. Tabak-Regie Konkurrenz machen wollen. Wer wird sich auch der hiesigen Trafik Cigarren bedienen, wenn die Käufer besserer Cigarren von Agenten, Comissinären besucht werden, wenn ihnen Preisblätter mit Lobpreisungen auf die betreffenden Fabrikate massenhaft ins Haus fliegen und es dem Käufer in jeder Beziehung leicht gemacht wird, sich Zigarren kommen zu lassen. Nein, so weit darf die Loyalität der Tabak-Regie nicht gehen, dass sie darlei duldet. Entweder gibt es ein Tabak Monopol, welches für den Bedarf der Raucher Sorge trägt und diesen Raucher auch entsprechend besteuert, oder man gestatte auch der minderen Waare, dass sie zu geringen Zollsätzen Eingang finde. Das Absurdum, dass ein Mill Zigarren á 200 Kronen gerade so viel Zoll bezahlt, als ein Mill Zigarren á 10 Kr. ist eine Übervortheilung des Armuth oder besser gesagt, eine Bevorzugung des Reichthums. Wir begreifen wahrlich nicht, warum die k. u. Tabak Regie nicht schon längst eine Erhöhung des Zolls für Havanna Cigarren im Verhältniss zu deren Qualitäten vorgenommen hat, wie es uns auch unverständlich ist, dass sie für Fabrikanten der Zigarren und Zigaretten ausländer Provinienz hier Lager unterhält, welche an Privatkunden verkaufen. Wenn es gestattet ist, dass sich hier Firmen mit den Verkauf von Fabriksprodukten gewerbsmässig befassen dürfen, dann können wir es noch dahin bringen, das neben jeder Trafik auch eine Konkurrenz Niederlage fremder Produkte er-

richtet wird. Wen dem Aerar die Zolleinnahme bei den Tabakfabrikaten genügt, ein Zoll welcher nebenbei gesagt verhältnissmässig gering ist, wenn es damit einverstanden ist, dass fremde Fabrikanten hier Gelegenheit finden ihre Fabrikate immer mehr zu verbreiten, dann hebe es das Tabak-Monopol einfach auf, zumindest wäre dann der volkswirtschaftliche Standpunkt insoferne gewahrt, als das eigene Volk, durch den Konkurrenz-Kampf, gewinnen würde.

Die Geldsorten in den Trafiken. Es ist bekannt, wie viel Arbeit, Mühe und Zeit, häufig auch sogar Unannehmlichkeiten das Wechseln der Geldsorten in den Tabaktrafiken, beansprucht. Hieran ist nur die schlechte Eintheilung der Geldsorten schuld, So zum Beispiel hat heute das 20 Hellerstück gar keinen Sinn mehr, nachdem das 10 Hellerstück besteht, denn was Einer immer im Detail kauft, bedarf er dieses Geldstückes nicht, es ist ganz überflüssig. Ebenso bedarf man des Guldenstückes, beziehungsweise des Zweikronenstückes nicht, da mit der einzelnen Krone mit Hilfe des 10 Hellerstückes bis zu Höhe von zwei Kronen Alles beglichen werden kann, ohne, dass das Wechseln, dann nothwendig wäre.

Auch die 50 Kronennote hat keinen Zweck, nachdem es Noten zu 20 und 10 Kronen gibt. Man würde kaum glauben, welche Summe von Arbeit dem Tabakverschleisser durch diese ganz überflüssigen Geldwerthe aufgebürdet wird, zumal er, bis die Hundert Kronen Note vereinnahmt wird, viele Hunderte von Geldmünzen durch seine Hände gelangen musste, bis schliesslich die volle Note vor ihm liegt, die alsdann, was auch sehr oft vorkommt, eine Kunde für Kleingeld einwechselt, wodurch sich diese Prozedur abermals aussergewöhnlich wiederholt.

Die Ägyptischen Zigaretten. Die stete Verbesserung der inländischen Zigaretten, mögen die Ursache sein, dass die Einfuhr der ägyptischen Zigaretten bei uns und in Österreich geringer wird. Denn wenn im Jahre 1902. nach Österreich Ungarn 11.476 ägyptische Zigaretten importirt wurden, so schwand diese Summe im Jahre 1903. bis auf 26.875 Stück. Es wäre zu wünschen, dass den Import dieser Zigaretten von Jahr zu Jahr geringer werde um endlich ganz aufzuhören. Wird und kann doch den Gourmands von Zigaretten von unserer Tabak-Regie das Beste geboten werden. Es scheint, dass die Vermengung des Ägyptischen Tabakes mit narkotischen Stoffen, die einzige Ursache sind, dass die Zigaretten den Rauchern so sehr behagen. Kann sich auch die Tabak-Regie zu derlei Manipulationen, welche die Gesundheit gefährden nicht hergeben, wäre es zumindest praktisch, wenn sie nach genauer Untersuchung dieser Fabrikate das Publikum aufklären wollte. Denn, dass die ägyptischen Zigaretten schädlich sind unterliegt keinem Zweifel.

„**Bourbon**“ Seit einiger Zeit, erlangt das unter den Namen „*Bourbon*“ in den Verkehr gelangte Zigarettenpapier eine solch rasche Verbreitung, dass bereits ein namhafter Theil der Grosstrafikanten und Spezialitätenverschleisser, dasselbe auf Lager nimmt, um den zahlreichen Aufträgen zu genügen. In Budapest ist dasselbe in der Grosstrafik Jakob Hirsch, Andrassy-út 19. in jedem Quantum erhältlich. Im übrigen verweisen wir auf das Inserat in dieser Nummer.

Magyar Jelzálog-Hitelbank.

HIRDETMÉNY.

A Magyar Jelzálog-Hitelbank t. cz. részvényesei az 1905. márczius hó 31-ik napján d. u. 3 órakor a bank helyiségeiben (V., Nádor-utca 7. sz.) tartandó

XXXVI-ik rendes közgyűlésére

ezenel tisztelettel meghívotnak.

NAPIREND:

1. Az igazgatóság és felügyelő-bizottság jelentése az 1904. üzletéről. 2. Az 1904. évi mérleg megállapítása és a felmentvény megadása. 3. Határozathozatal a tiszta nyereség hováfordítása iránt. 4. Felügyelő-bizottság választása.

A részvények letéhetőik:

Budapestben: a bank főpénztáránál (V., Nádor-utca 7. sz.) és a Magyar Leszámitoló- és Pénzváltóbanknál; **Bécsben:** az «Union-Bank»-nál; **Párisban:** a «Société Générale pour favoriser le développement du Commerce et de l'Industrie en France» című banknál.

Az igazgatóság.

Alapszabályok kivonata:

23. §. 20 részvény tulajdona 1 szavazatra jogosít.

24. §. Részvényesek, kik szavazó jogukkal élni akarnak, kötelesek a közgyűlés összeülése előtt legalább 8 nappal részvényeiket térítvény mellett letéteményezni; a letéteményezés a bank pénztáránál, vagy más, a hirdalokban kijelölt helyeken eszközöndő.

25. §. A szavazó jog személyesen, vagy meghatalmazott által gyakorolható. Meghatalmazás csak részvényesnek adható. Testületek, intézetek és kereskedelmi cégek, továbbá nők és kiskorúak a közgyűlésen törvényes képviselőjük által vehetnek részt, ha azok különben részvényesek nem volnának is.

Azoknak, akik szavazó jogukat igazolják a részvények és az utánok járó szavazatok számának megjelölésével ellátott igazolójegyek adatnak ki. A részvények a részvényes által sajátkezűleg aláírandó jegyzékbe, számszerű sorrendben és pedig a Magyar Jelzálog-Hitelbanknál egy, minden egyéb letéthelyen két példányon bejegyzendők. A letéve a letett részvényekről térítvényt nyer és a részvények annak idején a közgyűlés megtartása után, csakis ezen térítvény visszaadása mellett fognak neki kiszolgáltatni.

Az 1904 évi mérleg és jelentés 1905. márczius hó 23-tól kezdve a t. cz. részvényesek rendelkezésére áll.

A legjobb gyúfa a legolcsóbb!!

Kétségtelenül ilyen a következő, mindenütt jól ismert fajta:

Biztonsági gyújtó:

Honvédszobor gyújtó
Millenium
Népgyufa
Buzbrothers (svédgyufa
karddal)

Krokodil gyufa
Eiffel torony gyufa
Telegráf

Szalony gyújtó:

Millenium gyújtó
Népgyufa
Germán gyufa
Krokodil
Pearlmatches.

Ezen fajok, kitűnő minőségüknél fogva, több világkiállításon nyertek díjakat, legutóbb Párisban 1900-ban, Grand Prix-t és arany érmet. (Pojatzi cég.)

Raktárak Budapesten:

DARVAS S. ÉS TÁRSA

V., Hold-utca 9.

LOTTER ÁGOST

VI., Kemnitzer-utca 10.

Feltűnő újdonság.

DELICE

Minden hirdetés felesleges, a
dohányzó egyszer veszi és többé
mást nem szíhat

Legjobb valódi francia
szivarkapapír és szivarkahüvely.

Gyári raktár:

Goldzieher Gézánál

Budapest, V., Sas-utca 29. szám.